

ЕДИНАДЕСЕТИ ФОРУМ „БЪЛГАРСКА ГРАМАТИКА“

СВЕТЛА КОЕВА

ИНСТИТУТ ЗА БЪЛГАРСКИ ЕЗИК „ПРОФ. ЛЮБОМИР АНДРЕЙЧИН“

ПРИ БЪЛГАРСКАТА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

svetla@dcl.bas.bg

РАДОСЛАВ ЦОНЕВ

ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ „НЕОФИТ РИЛСКИ“

radoslavtsonev@swu.bg

На 21 и 22 октомври 2024 г. в София се състоя Единадесетият форум „Българска граматика“ на тема **„Развой и съвременно състояние при формообразуването в българския език“**. Форумът бе организиран от Института за български език „Проф. Любомир Андрейчин“ при Българската академия на науките и Катедрата по български език на Югозападния университет „Неофит Рилски“ и бе посветен на проф. д-р Иван Кочев във връзка с 90-годишнината от неговото рождение през 2025 година.

Приветствия към Единадесетия форум „Българска граматика“ поднесоха проф. д-р Ренета Божанкова, Софийски университет „Св. Климент Охридски“; проф. д-р Мария Илиева, Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“; проф. д.ф.н. Константин Куцаров, Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“; доц. д-р Радослав Цонев, Югозападен университет „Неофит Рилски“; проф. д-р Лучия Антонова-Василева, директор на Института за български език „Проф. Любомир Андрейчин“ при Българската академия на науките.

Темата **„Развой и съвременно състояние при формообразуването в българския език“** предполага разглеждане на широк кръг от теоретични и научноприложни проблеми, свързани с морфологията; кодификацията и трудните правописни случаи; лексикалните и граматичните особености на диалектната реч, разговорната реч, новите думи, термините, фразеологизмите; езикът в медиите и социалните медии, и проблеми, свързани с формообразуването; дефинирането на флективни типове за прости и съставни лексикални единици; омонимията, омофонията и омографията; развойни тен-

денции (стари и нови) във формообразуването, включително по отношение на звателните форми; прехода между транзитивни и нетранзитивни глаголи; смесването на бройна форма и форма за множествено число и др. Основните въпроси на дискусиата бяха съсредоточени около следната проблематика (без да се ограничават до нея): Основни тенденции в развитието на българската разговорна и книжовна реч по отношение на формообразуването на класове думи, както и на отделни представители на класовете; Характеристика на езика в медиите и на разговорната реч в интернет и влиянието им върху развитието на разговорната и книжовната реч. Целта беше не (само) да се дадат окончателни отговори, а да се обменят мнения, да се изкажат предположения и продължавайки традицията от предходните срещи, да се създаде среда за непосредствен разговор.

Приложението на сп. „Български език“ за 2025 г. включва текстовете на 31 от докладите, изнесени по време на форума.

Работата през първия ден на форума беше организирана в четири секции. Бяха изнесени два пленарни доклада, първият от които – на Красимира Алексова (Софийски университет „Свети Климент Охридски“) на тема „Формообразователните варианти в парадигмата на българския глагол“, е публикуван в Приложението. Борислав Попов (Югозападен университет „Неофит Рилски“) също изнесе пленарен доклад на тема „Третият елемент в бинарните фонологични опозиции в българския език (синхронни и диахронни модели)“, който ще бъде публикуван другаде. В Приложението за 2025 година са включени и докладите на Красимира Чакърва (Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“), Петя Осенова (Софийски университет „Св. Климент Охридски“), Десислава Димитрова (Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“), Светла Коева (Институт за български език „Проф. Любомир Андрейчин“, Българска академия на науките). Светлозара Лесева (Институт за български език „Проф. Любомир Андрейчин“, Българска академия на науките), Кристияна Симеонова (Институт за български език „Проф. Любомир Андрейчин“, Българска академия на науките), съвместен доклад на Елена Ю. Иванова (Санктпетербургски държавен университет, Русия) и Ивелина Стоянова (Институт за български език „Проф. Любомир Андрейчин“, Българска академия на науките), Диляна Денчева (Софийски университет „Св. Климент Охридски“), Руска Станчева, Жанета Златева, Александър Георгиев (Институт за български език „Проф. Любомир Андрейчин“, Българска академия на науките), Верка Иванова (Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“), Красимира Хаджиева (Югозападен университет „Неофит Рилски“), Лора Желева (Институт за български език „Проф. Любомир Андрейчин“, Българска академия на науките), Илиана Стоилова (Институт за български език „Проф. Любомир Андрейчин“, Българска академия на науките).

През втория ден също имаше пленарен доклад: на Вяра Малджиева (Торунски университет „Николай Коперник“, Полша) и Руска Станчева (Институт за български език „Проф. Любомир Андрейчин“, Българска академия на науките) на тема „Аналитични глаголни форми или синтактични конструкции“. В сутрешната сесия участваха Татяна Александрова (Институт за български език „Проф. Любомир Андрейчин“, Българска академия на науките), Малина Стойчева (Институт за български език „Проф. Любомир Андрейчин“, Българска академия на науките), Лъчезар Перчеклийски (Югозападен университет „Неофит Рилски“), Лора Желева (Институт за български език „Проф. Любомир Андрейчин“, Българска академия на науките), Милен Томов (Институт за български език „Проф. Любомир Андрейчин“, Българска академия на науките) и Илияна Кунева (Институт за български език „Проф. Любомир Андрейчин“, Българска академия на науките), Васил Стаменов (Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“), Радостина Колева (Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“). В следващите две секции взеха участие Бистра Андреева (Саарландски университет, Германия) и Митко Събев (Саарландски университет, Германия), Наталия Длугош (Университет „Адам Мицкевич“, Полша), Ирена Русева (Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“), Лучия Антонова-Василева (Институт за български език „Проф. Любомир Андрейчин“, Българска академия на науките), Михаил Кондратенко (Институт за лингвистични изследвания, Руска академия на науките), Елена Каневска-Николова (Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“), Радослав Цонев (Югозападен университет „Неофит Рилски“), Илияна Гаравалова (Институт за български език „Проф. Любомир Андрейчин“, Българска академия на науките), Ана Кочева (Институт за български език „Проф. Любомир Андрейчин“, Българска академия на науките).

Единадесетият форум „Българска граматика“ беше посветен на проф. д-р Иван Кочев и в рамките на последната секция Кирил Кирилов (Институт за български език „Проф. Любомир Андрейчин“, Българска академия на науките) и Лъчезар Перчеклийски (Югозападен университет „Неофит Рилски“) отдадоха почит на големия български езиковед, като припомниха биографични данни от неговия житейски път, отбелязаха приносите и трудовете му и споделиха лични спомени и впечатления.

По-нататък предлагаме кратка хронология на проведените досега форуми „Българска граматика“.

Първи форум „Значение и структура на езика: начини на представяне“. Организатор е Институтът за български език „Проф. Любомир Андрейчин“ при Българската академия на науките, 27 ноември 2014 г.

Втори форум „Граматика и прагматика“. Организатори са: Великотърновският университет „Св. св. Кирил и Методий“ и Институтът за български език „Проф. Любомир Андрейчин“ при Българската академия на науките, 19 ноември 2015 г.

Трети форум „Функционалната граматика – постижения и перспективи“. Организатори са: Пловдивският университет „Паисий Хилендарски“ и Институтът за български език „Проф. Любомир Андрейчин“ при Българската академия на науките, 20 октомври 2016 г.

Четвърти форум „Интердисциплинарността в изследванията на българския език“. Организатори са: Софийският университет „Св. Климент Охридски“ и Институтът за български език „Проф. Любомир Андрейчин“ при Българската академия на науките, 26 октомври 2017 г.

Пети форум „Динамика на синтактичните идеи на границата на две столетия“. Организатори са: Шуменският университет „Епископ Константин Преславски“ и Институтът за български език „Проф. Любомир Андрейчин“ при Българската академия на науките, 18 октомври 2018 г.

Шести форум „Граматичните системи в синхрония и диахрония“. Организатори са: Югозападният университет „Неофит Рилски“ и Институтът за български език „Проф. Любомир Андрейчин“ при Българската академия на науките, 17 октомври 2019 г.

Седми форум „Иновационни процеси в граматиката на съвременния български език“. Организатори са: Великотърновският университет „Св. св. Кирил и Методий“ и Институтът за български език „Проф. Любомир Андрейчин“ при Българската академия на науките, 22 октомври 2020 г.

Осми форум „Предикация, предикати, предикативи“. Организатори са Софийският университет „Св. Климент Охридски“ и Институтът за български език „Проф. Любомир Андрейчин“ при Българската академия на науките, 21 и 22 октомври 2021 г.

Девети форум „Учението за частите на речта – традиция и перспективи“. Организатори са Пловдивският университет „Паисий Хилендарски“ и Институтът за български език „Проф. Любомир Андрейчин“ при Българската академия на науките, 21 и 22 октомври 2022 г.

Десети форум „Феноменът устна реч“. Организатори са Шуменският университет „Епископ Константин Преславски“ и Институтът за български език „Проф. Любомир Андрейчин“ при Българската академия на науките, 20 и 21 октомври 2023 г.

Единадесетият форум „Развой и съвременно състояние при формообразуването в българския език“ събра над 100 учени от Института за български език „Проф. Любомир Андрейчин“ при Българската академия на науките, Югозападния университет „Неофит Рилски“, Софийския университет „Св. Климент Охридски“, Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ и Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“. Във Форума участваха седем учени от чужбина: Полша, Русия и Германия. В Приложението са включени доклади на учени от Торунския университет „Николай Коперник“, Полша; Университета „Адам Мицкевич“, Полша; Саарландския университет, Германия; Института за лингвистични изследвания при Руската академия на науките, Русия; Санктпетербургския държавен университет, Русия.

Докладите са публикувани и в ютюб канала на Института за български език „Написаното остава. Пиши правилно!“.

✉ *Проф. д-р Светла Коева*
Институт за български език „Проф. Любомир Андрейчин“
при Българската академия на науките
бул. „Шипченски проход“ 52, бл. 17, 1113 София, България

✉ *Доц. д-р Радослав Цонев*
Югозападен университет „Неофит Рилски“
ул. „Иван Михайлов“ 66, 2700 Благоевград, България